

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Dato 2. mars 2020
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær

grønn
ungdom

SAKSPAPIRER FOR

SST-5-20

Møtedato: 6. mars 2020

Møtested: Hausmannsgate 19

Møtetid: 18:00-21:00 (skolering fra 17:00)

Saksliste

065 Godkjenning av innkalling

066 Valg av ordstyrer og referent

Innstilling: Nora Heyerdahl, *ordstyrer*
Jørgen Paulsen, *referent*

067 E-postvedtak siden sist møte

v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

○

068 Orienteringsrunde

Alle utvalgsledere / folk med koordinerende roller:

- Hva (konkret) har gruppen din gjort siden forrige møte?
- Hvilke prosjekter jobber dere med?
- Hvem jobber med hva?
- Hvordan ligger dere an med ting?

Talspersoner:

- Hva skjer i MDG (SST og på Stortinget)?

Internasjonal kontakt:

- Hva skjer i det internasjonale arbeidet?

Alle:

- Hvilke eksterne politiske aktører har du hatt politisk kontakt med?
- Hva annet har du gjort i GU siden forrige møte?

○

069 Status fylkeslag

v/ Saida Tufa, fylkessekretær

○

070 Plan for verveuka v/ Saida Tufa, fylkessekretær	D
071 Knus slaveriet i klesindustrien v/ Teodor Bruu, talsperson	D
072 Hydrogen – et nytt energieventyr v/ Christine Evjen, sentralstyremedlem	V
073 Nei til bilen i Norge v/ Teodor Bruu, talsperson	V
074 Evaluering av LS v/ Miriam Langmoen, generalsekretær	D
075 Diskusjonssak om en antirasistisk plattform v/ Miriam Langmoen, generalsekretær	D
076 Tidsplan for strategiutvalget v/ Ulrikke Torgersen, sentralstyremedlem	V
077 Delegasjon til FYEGs General Assembly v/ Nora Heyerdahl, internasjonal kontakt	V

Deretter møtekritikk

O er orienteringssaker

D er debattsaker

V er vedtakssaker

Oslo, 2. mars 2020

Miriam Langmoen,
Generalsekretær

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Christine Evjen, sentralstyremedlem
Dato 02.03.20
Saksnr SST-5-20-072

grønn
ungdom

POLITISK UTTALELSE:

HYDROGEN - ET NYTT ENERGIEVENTYR?

Bakgrunn

Skal vi slutte med fossile brensler, må vi finne andre måter å forsyne verden med energi på. En måte å få det på, er ved fremstilling av flytende hydrogen. Hydrogen kan forsyne energi til også tungtransport som store fly og lastebiler, der dagens batteriteknologi kommer til kort, i tillegg til å kunne lagre og omforme energi. Frem til nå har det vært dyrt og energikrevende å få hydrogen til å gå fra gassform til flytende form, men nå har forskningen fått et gjennombrudd. Da er det også på tide for Norge å satse på hydrogen som en fremtidig energikilde, og skape mange, langsiktige arbeidsplasser for hydrogen i norsk industri.

Noen begreper:

Grått hydrogen: hydrogen utvinnet fra naturgass. Ingen karbonfangst, gir derfor klimagassutslipp.

Blått hydrogen: hydrogen utvinnet fra naturgass. Kombinert med bruk av CCS, der man henter ut CO₂ og lagrer det i Nordsjøen. Gir svært små klimagassutslipp.

Grønt hydrogen: hydrogen produsert ved fornybar energi som vann-, vind- eller solkraft. Produsert med elektrolyse, gir ingen utslipp.

Drøfting

Verden trenger stadig mer energi

Et argument vi ofte hører, er at verden trenger mer og mer energi, og at vi derfor ikke kan kutte ut olje. Om vi utnytter potensialet ved hydrogen, samtidig som vi satser på andre fornybare energikilder, begynner behovet for fossile brensler å bli veldig smått. Enkelte hevder hydrogen i 2050 kan stå for hele 18% av verdens energiforsyning¹.

Klimagevinst ved bruk av hydrogen

Hydrogen kan fremstilles og brukes helt uten direkte utslipp av CO₂. Noen av de mest

---

¹ <https://hydrogencouncil.com/en/study-hydrogen-scaling-up/>

ambisiøse tallene viser at hydrogen på verdensbasis kan bidra til CO₂- kutt på 6 gigatonn hvert eneste år². Til sammenlikning hadde USA klimagassutslipp tilsvarende 5,4 gigatonn i 2018³.

Det er likevel stor forskjell på type hydrogen. Equinor drømmer om et hydrogeneventyr der vi bruker naturgass og henter ut utslippene fra produksjonen med CCS. Dette kalles blått hydrogen, og er litt dyrere. Det krever fortsatt utvinning av gass, og dermed også noe olje med på kjøpet. Den hydrogenproduksjonen vi bør satse på, er den grønne som kan produseres av vind- og solenergi. For denne typen fornybare energikilder kan hydrogen være en smart måte å lagre energi som ellers ville gått tapt.

Samtidig er det viktig at vi diskuterer om vi skal satse på blå hydrogen mens vi likevel henter ut olje og gass. Er det en pragmatisk løsning å satse på begge to, hvor vi får produsert så mye ren energi som mulig fra ressursene vi holder i, eller vil en satsning på blå hydrogen legitimere at «norsk gass er en del av løsningen»? Vi vet at det er vanskelig å produsere naturgass uten å hente noen olje i samme løpet, men samtidig bidrar blå hydrogen til klimakutt når regjeringen uansett planlegger for fortsatt utvinning av olje og gass. Arbeiderpartiet har nylig gått ut og sagt de vil satse på begge⁴.

Mulighetene for verdiskaping og innovasjon

Fordelen med hydrogen, er at det kan erstatte fossilt drivstoff i sjøtransport og annen tungtransport, og på sikt kanskje også erstatte fossilt brennstoff i fly. Hydrogen kan også brukes til å erstatte kull, olje og gass i enkelte deler av industrien, det kan brukes til å lagre overskuddsenergi og det kan brukes til varmeproduksjon. Dette er steder det er vanskelig å avkarbonisere, og hvor fornybar energi og batteriteknologien kommer til kort. Hydrogen er kanskje eneste løsning.

Den internasjonale organisasjonen Hydrogen Council peker på Norge som et potensielt foregangsland for storstilt hydrogensatsing på verdensmarkedet. Om deres utregninger er riktige, har hydrogen et potensiale for å skape årlige verdier på 2,5 billioner dollar på verdensmarkedet, og gi 30 millioner arbeidsplasser innen 2050⁵.

Organisasjonen anslår at innen 2030 kan 15 millioner biler i verden gå på hydrogen.

Hva er fordelene ved å gå for blått hydrogen?

I dag produseres 225.000 tonn blått hydrogen i Norge hvert år. Om vi skulle brukt elektrolyse i stedet for naturgass for å lage like mye hydrogen, hadde det krevd langt mer strøm og kostet 2-3 ganger mer, ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)⁶. På den andre siden er kostnadene for grønt hydrogen ventet å gå ned drastisk.

SINTEF anslår at innen 2050 kunne Norge hatt 35.000 arbeidsplasser innen hydrogenproduksjon fra naturgass⁷, altså det som kalles blått hydrogen. Om vi skal ta denne muligheten eller ikke, er derfor et viktig valg.

² <https://hydrogencouncil.com/en/study-hydrogen-scaling-up/>

³ <http://www.globalcarbonatlas.org/en/CO2-emissions>

⁴ <https://e24.no/energi/i/RRBXb2/oensker-storsatsing-og-statlig-hydrogenselskap>

⁵ <https://hydrogencouncil.com/en/study-hydrogen-scaling-up/>

⁶ <https://enerwe.no/hydrogen-nve/dette-bor-du-vite-om-gratt-blatt-og-gront-hydrogen/337483>

⁷ <https://www.sintef.no/siste-nytt/industrielle-muligheter-og-arbeidsplasser-ved-storskala-co2-handtering-i-norge/rapportens-sammendrag/>

Samtidig koster produksjon av blått hydrogen noe mindre enn produksjon av grønt hydrogen. Det internasjonale energibyrået (IEA) beregner at blått hydrogen koster litt mer enn grått som ligger på 15 kroner kiloet i dag, men denne prisen vil trolig gå opp. Produksjon av grønt hydrogen er beregnet til å koste mellom 35 til 50 kroner kiloet⁸ i dag, men vil mulig halvere seg i løpet av dette tiåret⁹.

Et nytt, grønt industrieventyr for Norge?

Når anslagene for industri, arbeidsplasser og verdiskaping innen hydrogen på verdensbasis er så store, og Norge pekes på som en mulig leder på verdensmarkedet, sier det seg selv at mulighetene våre er store. Tallene for hvor mange arbeidsplasser grønt hydrogen kan gi oss, er derimot uklare. Et eksempel som allerede er i gang, er en vindmøllepark på Raggovidda i Troms og Finnmark der SINTEF skal begynne å produsere hydrogen fra overskuddsenergi¹⁰.

Når potensialet ligger på hele 35.000 arbeidsplasser innen 2050 innenfor blå hydrogen bare i Norge, kan kanskje Grønn Ungdom gå enda lengere og si at vi da skal ha 35.000 arbeidsplasser innenfor grønt hydrogen innen 2040. Det er ambisiøst, og vi vet ikke om det er realistisk.

Samtidig kan det være nødvendig. De Grønne sikter mot å slutte med all olje- og gassutvinning. Da kan vi ikke bygge opp «grønne arbeidsplasser» som avhenger av at vi pumper opp naturgass. Norge er et langstrakt land med enormt potensiale for fornybare energikilder som kan bidra til å bygge opp en stor, grønn hydrogenindustri. Når vi kan bygge opp en stor eksportindustri rundt blått hydrogen, burde vi ikke da klare det rundt grønt også?

Et statlig hydrogenselskap?

Med så ambisiøse mål, trenger vi statlig hjelp. På samme måte som Norge opprettet et statlig oljeselskap for 50 år siden da vi så mulighetene innenfor oljemarkedet, bør vi kanskje opprette et statlig hydrogenselskap som skal sikre storstilt nasjonal satsning på hydrogen. Da bruker vi potensialet på hydrogen til å både sikre oss et grønt skifte og etablert titusener av nye, grønne arbeidsplasser etter olja. Dette selskapet trenger ikke å være statlig eid i all framtid, men kan hjelpe norsk hydrogenindustri opp på beina i en risikabel startfase.

Samtidig må rammevilkårene tilpasses. I samsvar med politikken De Grønne har på andre fornybare energikilder, må det bli lønnsomt å satse på hydrogen, og staten må bidra med risikokapital. Her har vi allerede utfyllende politikk.

Spørsmål til diskusjon

- Skal vi kun satse på grønt hydrogen, eller skal vi si at Norge også bør satse på blått hydrogen når vi uansett skal utvinne olje og gass fremover?

---

⁸ <https://e24.no/energi/i/RRBXb2/oensker-storsatsing-og-statlig-hydrogenselskap>

⁹ <https://reneweconomy.com.au/renewable-hydrogen-costs-could-halve-by-2030-beating-unabated-fossil-fuels-67382/>

¹⁰ <https://forskning.no/energi-fornybar-energi-klima/dette-ma-du-vite-om-hydrogen/1359513>

- Bør vi gå inn for å opprette et statlig hydrogenselskap? Hva er fordelene og hva er ulempene?
- En såpass storstilt satsning på hydrogen vil kreve milliardstøtte fra staten på en eller annen måte uansett. På hvilken måte er dette best å gjennomføre?
- Blir dette for dyrt?
- Er det i det hele tatt realistisk å sette mål om 35.000 arbeidsplasser innen grønt hydrogen?

Saksbehandlers konklusjon

Hydrogen kan være en viktig bidragsyter i det grønne skiftet, både for verdens energibehov og for norsk industri. Når det finnes en fornybar energikilde som også kan gi titusener av arbeidsplasser, bør Grønn Ungdom være de første til å si «kjør på». Samtidig skal vi på ingen måte legitimere, gi en grunn for eller grønnvaske utvinning av norsk olje og gass. Grønn Ungdom bør derfor mene at Norge skal satse på grønt hydrogen.

Forslag til vedtak

F1: Resolusjonen «Hydrogen - et nytt energieventyr?» innstilles til landsstyret slik den foreligger.

Vedlegg:

1 - Hydrogen - et nytt energieventyr?

Med vennlig hilsen

Christine,
Sentralstyremedlem

Oslo, 02.03.2020

HYDROGEN KAN BLI DEN NYE OLJA

Når verden slutter med fossile brensler, må vi dekke behovet for energi på andre måter. En del av det grønne skiftet bør derfor være en storstilt satsning på grønt hydrogen som er laget på fornybare energikilder, både som en ny energikilde, og som et nytt industrieventyr for Norge. Samtidig må vi satse på tungtransport, sjøtransport og fly som går på hydrogen, og ladestasjoner for hydrogentransport rundt om i hele landet.

Grønn Ungdom vil:

- At Norge skal bli verdensledende på grønn hydrogenproduksjon
- Opprette et statlig hydrogenselskap etter modell fra Equinor
- Sette et mål om 35.000 arbeidsplasser for grønt hydrogen innen 2040
- At Norge ikke fortsetter videre satsning på blå hydrogenproduksjon
- Satse på forskning på tungtransport, sjøtransport og fly som går på hydrogen
- Satse på produksjon og eksport av transportmidler og teknologi som drives på hydrogen, for eksempel ferger
- Sette mål om 15% andel hydrogenbiler innen 2040
- Bygge ladestasjoner for hydrogenbiler over hele landet

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson
Dato 01.03.20
Saksnr SST-5-20-073

grønn
ungdom

POLITISK UTTALELSE:

NEI TIL BILEN I NORGE

Bakgrunn

Noen biler er bedre enn andre, men alle biler er dårlige, likevel er noen nødvendige. Partiet vårt har mye både eksisterende og potensiell politikk på biler, og det burde samles i en politisk uttalelse. Her får vi muligheten til å mene noen nye drøye eller nødvendige ting om biler, og vi får tatt stilling til de bilpolitiske debattene som pågår i Norge.

Bilen har vært et frihetsverktøy, men har blitt et problem, hovedsakelig på grunn av tre ting: den bidrar til klimagassutslipp, den gjør luften dårlig lokalt og den tar mye plass.

Klimagassutslipp

Transportsektoren står for 32 prosent av utslippene innenlands i Norge. En del av disse utslippene står flytrafikken og båttrafikken bak og en forsvinnende liten del står togtrafikken bak. Men verken fly, båt eller tog skal behandles her. Her er det snakk om biler, både store og små. Det er tre underkategorier i utslippsstatistikken som er aktuelle her: personbiler, andre lette kjøretøy og tunge kjøretøy. Til sammen står veitrafikken for 17,3 prosent av utslippene våre. Personbiler står for 9 prosent, andre lette kjøretøy står for 2,7 prosent og tunge kjøretøy står for 5,6 prosent.¹¹ Dette er utslipp som ikke er omfattet av EUs kvotesystem, og er i såkalt ikke-kvotepliktig sektor. Utslippene fra veitrafikken har steget med 26 prosent siden 1990¹². I tillegg til disse direkte utslippene, kommer utslippene fra produksjon og frakt av biler og bildeler.

Lokal forurensing

Også har vi den lokale forurensingen. En del av forurensingen er særegen for fossilbiler, men også elbiler og andre utslippsfrie biler påvirker luften lokalt gjennom svevestøv. I tillegg kommer lydforurensingen, som også er dårlig for helsa. Du kan kanskje plusse på lysforurensing også.

Dårlig arealbruk

Annenhver nordmann eier en bil.¹³ Det tar mye plass. En viktig grunn til å begrense både antall biler og bruken av biler, er at det tillater at man kan frigjøre areal til andre formål. I

¹¹ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/>

¹² <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

¹³ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

byer står veier alene for rundt 15 prosent av arealet, og i tillegg kommer parkeringsarealer.

Drøfting

Den politiske uttalelsen tar for seg både tiltak for å få ned trafikken og tiltak for å få ned klimagassutslippene.

Elbiler, elbilfordeler og ladestasjoner

Andelen elbiler i nybilsalget er i kraftig vekst og endte på over 30 prosent av nybilsalget i 2018. 8 prosent av bilene i Norge var elbiler 31. mars 2019¹⁴. Elbilrevolusjonen til regjeringen er reell, mye takket være politiske virkemidler. Elbiler gis mange fordeler i dag, som gratis parkering mange steder og fritak i bomringer, men Elbilforeningen fremhever at den viktigste elbilfordelen er momsfritaket. I dag er det vanlig moms, altså 25 prosent, på biler, men elbiler er helt unntatt. Det gjør at elbil til større grad er konkurransedyktig på pris. Elbiler er fortsatt dyrere i produksjon enn fossilbiler. Elbilforeningen mener det bør innføres moms på elbiler på sikt, men at det er for tidlig, også for de store luksusbilene. I Danmark ble elbilfordelene redusert, og som konsekvens gikk elbildelen av nybilsalget ned.¹⁵

Ladestrukturen i Norge er mye bedre rundt byene og i sør enn på bygda og i nord. For å få opp elbilandelen må man tilrettelegge for lading i borettslag og sameier, som én fjerdedel av befolkningen bor i, og bygge ut ladestruktur langs veiene. Elbilforeningen vil ha maks 100 biler per hurtiglader. I dag er tallet omtrent 120. I 2018 ble det bare bygget 500 hurtigladere. Elbilforeningen ønsker minst 1000 årlig. I den politiske uttalelsen foreslås det å bygge 2000 hurtigladere i året. Elbilforeningen foreslo til statsbudsjettet at det skulle settes av 250 millioner årlig til ladestruktur i borettslag og sameier. Den politiske uttalelsen foreslår 1,5 milliarder kroner årlig.

Bensin- og dieselavgift og veipricing

Bensinavgiften er på rundt seks kroner literen i dag.¹⁶ Dette fordeler seg på omtrent fem kroner i veibruksavgift og en krone i CO₂-avgift. Veibruksavgiften gikk litt ned fra 2019 til 2020, mens CO₂-avgiften gikk nesten, men litt mindre, tilsvarende opp. Avgiften for vanlig diesel, bioetanol og biodiesel er én til to kroner lavere.

MDG ønsker en økning på 5 kroner literen for bensin og diesel, og at dette skal inngå i klimabelønningsordningen. Vi burde mene noe selv om hvor høy den burde være, og i uttalelsen er det foreslått ti kroner literen i snitt, men at det differensieres etter geografi, der avgiften blir høyere jo nærmere et godt elbilladenett og kollektivsystem du er. Uttalelsen er åpen på om dette skal omfattes av klimabelønningsordningen.

Veipricing, som er en slags tenkt fusjon mellom veibruksavgift og bompenger, nevnes i uttalelsen som noe som bør utredes. Det kan godt hende vi burde si noe mer om dette, eller om bompenger.

---

¹⁴ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

¹⁵ <https://elbil.no/dette-er-elbilforeningens-innspill-til-statsbudsjettet/>

¹⁶ <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/avgiftssatser-2020/id2671008/>

Utfasing av salg av fossilbiler

MDG har programfestet for 2017-2021 at salget av nye fossile privatbiler skal fases ut innen 2020 og at salget av nye fossile varebiler og busser skal fases ut innen 2025. Til og med regjeringen vil fase ut salg av fossile privatbiler, bortsett fra at de bare vil bruke positive virkemidler og ikke forbud, og først innen 2025.¹⁷ Det er uklart hvordan MDG har tenkt å nå dette målet, om det er med forbud eller ikke. Den politiske uttalelsen tar til orde for å eksplisitt nevne at forbud skal være et virkemiddel, og omskriver «2020» til «så fort som mulig», siden vi jo tross alt allerede er i 2020, og «2025»-målet om varebiler og busser til «2023», siden teknologien allerede finnes og er god. Er dette for raskt? Kan dette føre til at det blir for dyrt for noen kommuner og fylker å kjøpe inn nødvendige busser?

Bymiljøpakker og trafikkreduksjon

Bymiljøpakker og byvekstavtaler er avtaler mellom staten og regioner om finansiering, store grep og de lange linjene i areal- og transportpolitikken. De ni største byområdene i Norge har en slik type avtale. Nullvekstmålet for vekst i trafikk med privatbil har ligget som et premiss i de avtalene. MDG har programfestet 20 prosent reduksjon i trafikken i disse storbyområdene innen 2021, altså ikke bare et nullvekstmål, men et trafikkreduksjonsmål. Den politiske uttalelsen tar til orde for 50 prosent trafikkreduksjon innen 2025 og 80 prosent trafikkreduksjon innen 2030. I dag tar staten 67 prosent av regninga i bymiljøpakkene. Før «bompengeforliket» før valget var det 50 prosent. MDG ønsker 80 prosent. I denne uttalelsen foreslås 90 prosent. Fordelen med at staten tar mye av regninga er at da er sjansen større for at nødvendig utbygging faktisk skjer. Ulempen kan være at det blir for lite risiko for kommunene, og dyrt for staten.

Plan- og bygningsloven og arealplanlegging

Det er plan- og bygningsloven som regulerer arealpolitikken i Norge og hva som er lov å bygge. Den politiske uttalelsen tar til orde for å gjøre det forbudt å bygge i strid med trafikkreduksjonsmålet. For å få ned trafikken, så må det være kort og enkel vei fra hjemmene til folk til jobben deres og tjenestene de bruker. Det er i dag som regel ikke lov å bygge boliger uten parkeringsplass. Uttalelsen tar til orde for at det burde være lov, samt at det burde være lettere å omregulere fra vei og parkering til andre ting. MDG-styrte Bergen og Oslo kommuner, for eksempel, sliter med å gjøre den type omreguleringer raskt nok i dag, og det gjør det vanskeligere å lage gode byer med lite trafikk.

Spørsmål til diskusjon

- Arbeidstittel på dette var «Bilpolitisk plattform», og det er gjort forsøk på å få med all relevant bilpolitikk. Noe som mangler? Er det noen drastiske tiltak som mangler og som er gjennomførbare?
- Ting som ikke er tatt med: Bør vi innføre kvoter på kjøp av biler? Bør vi sette sluttdato for fossil tungtransport? Hvordan skal CO₂-fondet til tungtransporten funke? Bør vi ha nasjonale ordninger for å skifte ut fossilmotorer med elektriske motorer i biler?
- Andre spørsmål til diskusjon er skissert i drøftingen over

---

¹⁷ <https://www.tu.no/artikler/fossilbilene-skal-fases-ut-i-2025/347825>

Saksbehandlers konklusjon

Nei til bilen

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Nei til bilen i Norge» innstilles på til landsstyret slik den foreligger.

Vedlegg

1 - Nei til bilen i Norge

Med vennlig hilsen

Teodor Bruu,
Talsperson

Oslo, 1. mars 2020

NEI TIL BILEN I NORGE

Noen biler er bedre enn andre, men alle biler er dårlige. Bilen har gått fra å være frihetssymbol til bli noe som koker kloden, forurenses luften og tar opp verdifull plass. Med en ny, nasjonal bilpolitikk kan vi få ned klimagassutslippene samtidig som vi skaper byer og tettsteder som er bedre å bo for alle.

Vi må få ned klimagassutslippene

- Utslippene fra veitrafikken må reduseres med 95 prosent innen 2030.
- Alle i hele landet skal kunne leve gode liv uten fossilbil. Det må bygges 2000 ladestasjoner årlig og et sammenhengende nett av hurtigladerer i hele landet. Det må utvikles et tariffsystem som ikke er til hinder for dette.
- Det må bevilges 1,5 milliard til en nasjonal støtteordning for ladestruktur i borettslag og sameier
- Momsfritaket for elbiler bør ligge fast til elbil minst utgjør 80 prosent av nybilsalget og det ikke er fare for at elbil slutter å være konkurransedyktig i alle bilklasser.
- Bensin- og dieselavgiften bør i snitt økes med ti kroner literen, men differensieres etter geografi. Områder med godt utbygd kollektiv- og elbilladenett skal ha høyest avgift.
- Veiprisering bør utredes som alternativ eller tillegg til bensin- og dieselavgift og bompenger.
- Det må innføres et CO₂-fond for tungtransporten
- Vi må forby salg av nye fossile personbiler så fort som mulig, og fossile varebiler og busser innen 2023.

Vi må få vekk bilene

- Alle bymiljøpakker og byvekstavtaler skal ha som premiss at trafikken og utslippene skal reduseres, og at det skal innføres bilfrie områder. Nullvekstmålet må erstattes med et trafikkreduksjonsmål om 50 prosent reduksjon innen 2025 og 80 prosent reduksjon innen 2030.
- Det må være mulig å leve uten privatbil for alle som bor i et tettbygd strøk. Det krever en historisk satsing på kollektivtransport, sykkel og bildelingsordninger. Staten bør ta 90 prosent av kostnaden for kollektiv- og sykkelutbygginger i kommunene.

- Plan- og bygningsloven må skrives om. Det bør ikke gis tillatelse til å bygge boliger, kontorbygg, kjøpesentre, skoler, barnehager eller annet hvis det kan stride med gjeldende trafikkreduksjonsmål.
- Det må bli mye lettere og raskere å omregulere arealer fra vei og parkering til andre, mer menneskevennlige formål.
- Det bør være tillat å bygge boliger uten parkeringsplass
- Ingen nye kapasitetsøkende bilveier skal bygges.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær
Dato 02.03.20
Saksnr SST-5-20-074

grønn
ungdom

EVALUERING AV LS

Bakgrunn

Det har vært LS! Nå skal det evalueres. Tenk gjennom spørsmålene til diskusjon på forhånd og ta gjerne notater. Vi skal også samle inn innspillene om SSTs deltagelse på LS og LM her, så vær forberedt på dét hvis du tok notater i gruppa di.

Spørsmål til diskusjon

Mat

- Hvordan var maten? Veganmaten?
- Hvordan funka snacks-situasjonen? For mye, for lite, for ofte, for sjeldent?

Søvn

- Hvor slitsomt var det for de som sov på Rønningen?
- Hvor slitsomt var det for SST som sov hjemme å reise til og fra hver dag?
- Hvor slitsomt var det med madrasser på gulvet heller enn sovesal? Er det en løsning vi kan bruke senere ved behov, eller uaktuelt?

Debattene

- Hvordan funkete de politiske debattene?
- Hvordan funkete skoleringene på fredagen?
- Hva funka og funka ikke av taletidfordelingen mellom delegatene?
- Hvordan funkete det å ha mindre grupper og mer uformell debatt under saken om kommunikasjon + sentralstyrets tilstedeværelse på LS og LM? Er dette en diskusjonsform vi bør bruke igjen, eller helst ikke?

Sentralstyrets deltagelse på LS (og LM)

- De av dere som tok notater i gruppene deres – hva sa gruppa? Hvilke innspill fikk dere?
- Hvordan fungerte SSTs deltagelse i debattene på dette landsstyremøtet? (Gjennom alle tre LS i fjor hadde SST (inkl. gensek og IK) til sammen 91 innlegg og talspersonene 41, av 394 innlegg totalt – altså hadde det samlede SST 23% av innleggene. Denne gangen hadde det samlede SST 12% av innleggene.)

Det sosiale

- Hva funka bra, hva kan bli bedre?
- Klarer vi å ivareta alle?

Arbeidsfordeling i SST

- Hva fungerte og fungerte ikke av SSTs oppgaver?
- Var fordelingen rettferdig eller skjev? Bør ting omfordeles?

- Fikk SST klar informasjon om oppgaver, eller burde noen ting vært tydeligere?
- Åssen var det å bruke Slack?

Generelt

- Hva funka skikkelig bra?
- Hva bør gjøres bedre til neste gang?
- Andre innspill?

Med vennlig hilsen

Miriam Langmoen,
Generalsekretær

Oslo, 2. mars 2020

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær
Dato 02.03.20
Saksnr SST-5-20-075

The logo for 'grønn ungdom' is a green rounded rectangle with the words 'grønn' and 'ungdom' stacked vertically in white lowercase letters.

DISKUSJONSSAK OM ANTIRASISTISK PLATTFORM

Bakgrunn

Det kommer en antirasistisk plattform på neste sentralstyremøte, men saksframlegger vil ha en diskusjonssak først der folk kan gi innspill til hva de ønsker at en sann plattform skal inneholde, slik at diskusjonen på neste møte blir mest mulig produktiv. Saksframlegger er også i kontakt med organisasjoner som representerer ulike grupper som utsettes for rasisme i Norge, og innspillene fra disse kommer til å tas med i utkastet til plattform. Inspirasjon til inndelingen er delvis tatt fra Grøn Ungdoms antirasistiske plattform.

Saksframlegger jobber utifra en bred definisjon av rasisme, som favner alle former for diskriminering på grunnlag av rase, etnisitet, hudfarge, nasjonalitet og kulturell bakgrunn. Antisemittisme (diskriminering av jøder), antisiganisme (diskriminering av romfolk), muslimhat og samehat er dermed inkludert i definisjonen.

Dette saksframlegget er egentlig bare en lang liste ulike mulige punkter en plattform kan nevne. Saksframlegger setter stor pris på innspill om andre punkter som bør med, punkter som bør droppes, linjer GU bør eller ikke bør legge seg på, osv.

(Det betyr også at når det for eksempel står «Hvordan kan vi forebygge mer høyreekstrem terror?» i et punkt, så mener ikke saksframlegger at dere nødvendigvis skal ha et svar på dette spørsmålet, men vil gjerne vite om dere mener dette er et element som bør være med i plattformen eller ikke. Dersom dere faktisk har noen glupe ideer om hvordan terror kan forebygges, så setter saksframlegger selvfølgelig stor pris på dét.)

Saksframlegger er usikker på hvilke relevante temaer som kommer til å gå under den varslede migrasjonspolitiske plattformen, og har derfor skrevet lite om innvandrings- og integreringspolitikk.

Et siste spørsmål: i hvor stor grad bør en plattform nevne problemer uten å nevne løsninger? Alle er eksempelvis enige i at antisemittisme er et stort problem, men det er vanskelig å komme med nye konkrete tiltak. Bør en plattform i så fall bare si at GU støtter eksisterende tiltak og / eller anerkjenner antisemittisme som et demokratisk problem etc etc?

Mulige ting vi kan ha med i en slik plattform

Samiske rettigheter

- Tilgang til naturressurser (for eksempel Tanaelva¹⁸)
- Tvungen reinslakt¹⁹
- Vindkraftutbygging²⁰ og annen stor infrastrukturutbygging i samiske områder
- Svært dårlig tilgang på samiskspråklig undervisning²¹
- Rett til å bruke samisk i møte med det offentlige
- Psykisk helse i den samiske befolkningen
- Opprettholdelse og bevaring av samiske språk (både lulesamisk og sørsamisk beherskes i dag av færre enn 700 mennesker; pitesamisk, skoltesamisk og umesamisk er utryddet i Norge)

Mer prinsipielle spørsmål vi eventuelt kan ta med:

- Fornorskingspolitikken (regjeringen har nedsatt en sannhets- og forsoningskommisjon som skal granske fornorskingspolitikk og urett ovenfor samer, kvener og norskfinner og levere en rapport i 2022)
- Samisk selvråderett
- Sametingets rolle

Jøder i Norge

- Antisemittisme i skolen: «jøde» som generelt skjellsord i skolegården, trakassering og hets av jødiske barn, lærere med berøringsangst
- Antisemittiske konspirasjonsteorier: 13% av nordmenn mener verdens jøder arbeider i det skjulte for å fremme jødiske interesser og 18% mener at «jøder ser på seg selv som bedre enn andre»²²
- Antisemittisme i Norge: synagogene i Norge må ha politibeskyttelse, norske jøder tør ikke offentlig kalle seg jøder, Holocaust-minnesmerker vandaliseres

---

¹⁸ https://www.nrk.no/sapmi/_tanaavtalen_-_en_fullstendig_overnkjoring_av_lokaldemokratiet_og_samiske_rettigheter_-1.13394106

¹⁹ <https://www.aftenposten.no/norge/i/Ql4kJ4/innen-nyttaarsaften-maa-han-slakte-reinflokken-sin>

²⁰ <https://www.villrein.no/aktuelt/reindrif-og-vindkraft-samisk-reindrif-under-press>

²¹ <https://www.nrk.no/sapmi/store-mangler-i-opplaeringstilbud---sarah-marie-startet-skolearet-uten-laereboker-1.14797793>

²² <https://www.hlsenteret.no/aktuelt/nyheter/2017/resultater-holdningsundersokelse.html>

- Antisemittisme i Europa: synagogen i Göteborg ble brannbombet i 2017, synagoger i hele Europa er terrormål, stadig flere jøder rapporterer om frykt og at de skjuler sin jødiske identitet²³, migrasjonen til Israel har tatt seg merkbart opp og mange oppgir økende antisemittisme som årsak, forrige uke fjernet Ungarn jødiske forfattere fra pensum og erstattet dem med antisemittiske nasjonalister fra før 1. verdenskrig²⁴
- Holocaust-benektelse – i en del europeiske land er dette ulovlig, er det noe vi vil vurdere i Norge?
- Sammenblanding av Israel og jøder

Og vi kan også vurdere om vi vil mene ting om mer kontroversielle områder:

- Omskjæring av gutter
- Kosher-slakt. Kosher-slaktet kjøtt krever slaktemetoder der dyret får skåret over halspulsåren uten bedøvelse. Dette har vært forbudt i Norge siden 1930, og er i dag forbudt i noen få andre land også, men det er tillatt å importere. Som et argument for legalisering kan nevnes at det er tillatt i Norge for samer å slakte rein med krumkniv uten bedøvelse, med begrunnelse i at dette anses som kulturelt viktig, og at Norge har en utbredt jaktkultur der man heller ikke krever bedøvelse når man dreper dyr. Som motargument er det selvfølgelig dyrevernmessig på ingen måte bra å slakte dyr uten bedøvelse.
- Hvorvidt Israel behandles annerledes i den offentlige diskursen i Norge i dag enn andre land som okkuperer områder i strid med folkeretten (enten man mener Israel slipper for lett unna eller kritiseres uforholdsmessig sterkt)

Muslimhat

- En av tre nordmenn har «utpregede fordommer mot muslimer», halvparten av befolkningen støtter påstanden «muslimer har selv mye av skylden for økende muslimhets», 39% mener «muslimer utgjør en trussel mot norsk kultur» og en av tre sier seg enig i at «muslimer ønsker å ta over Europa»²⁵. Hva kan vi gjøre med eksplisitt muslimfiendtlige holdninger i befolkningen?
- Hvordan kan vi bedre motarbeide konspirasjonsteorier om Eurabia / en muslimsk invasjon etc?
- Det siste året har vi sett flere terrorangrep mot muslimer, deriblant Christchurch og angrepet i Bærum. 22. juli var også begrunnet i
- Regjeringen gir stadig statstøtte til Human Rights Centre

²³ <https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2019/12/after-monsey-will-jews-go-underground/604219/>

²⁴ <https://www.svt.se/kultur/ungern-tar-bort-judiska-forfattare-fran-litteraturkanon>

²⁵ <https://www.hlsenteret.no/aktuelt/nyheter/2017/resultater-holdningsundersokelse.html>

- (Nesten) alle rapporterte tilfeller av hatkriminalitet på bakgrunn av religion, dreier seg om hatkriminalitet mot muslimer²⁶ (antisemittisk hatkriminalitet klassifiseres separat)

Rom og romanifolk / tatere

- Rom er den etniske gruppen i Europa med lavest forventet levealder og høyest analfabetisme, romanifolk ble tvangssterilisert i Norge fram til 70-tallet (og i blant annet Tsjekkia fram til 2004), i dag blir rom-barn systematisk erklært utviklingshemmede i (særlig) Slovakia og Ungarn og sendt på spesialskoler. Under nazistenes folkemord omkom mellom 25 og 50% av Europas rombefolkning, men i motsetning til europeiske jøder mottok de gjenlevende ingen erstatning etter krigen, fordi man under Nürnbergprosessene ble enige om at alle rom i konsentrasjonsleire var der på grunn av sin «kriminelle natur». Det er egentlig vanskelig å overdrive hvor elendig rom og romanifolk har blitt og stadig blir behandlet over hele Europa²⁷. Men hva kan vi konkret gjøre med det? Bedre tilrettelegging for fjernundervisning, undervisning på romanés, tilgjengelige steder for å sette opp leire i nærheten av byer? Formell anerkjennelse av Porajmos – nazistenes folkemord mot rom – i Norge? Økonomisk bistand til sentre for rom-språk, -kultur etc? En egen nasjonal myndighet for romfolk-spørsmål?

Andre nasjonale minoriteter (kvener og skogfinner)

- Hva kan være lurt å mene her? Støtte til opprettholdelse av språk og kultur, støtte til museum?

Fattige europeiske tilreisende

- Tilgang til vann, toaletter og vaskemuligheter
- Overnattingssteder
- Tiggeforbud og forbudet mot å sove ute

Rasisme i samfunnet

- Universitetsemner inneholder egne bolker om kjønnsperspektiver / hvorfor det finnes så få kjente kvinnelige matematikere / den første kvinnen som tok doktorgrad i XYZ, men hvis du foreslår å inkludere et lignende perspektiv på folk som ikke er hvite og vestlige, så er du PK-ekstremist. Hvorfor tror nordmenn fortsatt at «rasisme» bare er et relevant begrep dersom man brenner kors og har hakekorstattovering? Hvordan kan vi jobbe for en allmenn forståelse av rasisme som ligner den vi har for sexisme, der Den Jevne Nordmann skjønner at dette er noe alle må jobbe med og som dukker opp overalt i samfunnet?

²⁶ https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/oslo/rapporter/anmeldt-hatkriminalitet-oslo/Anmeldt_hatkriminalitet_i_Oslo_2018

²⁷ <http://publicpolicy.rs/arhiva/476/socially-accepted-racism-how-european-antiziganism-prevails?lang=en#.Xl3ObZNKg1I>

Rasisme i det daglige

- Sjansen for å bli kalt inn til jobbintervju reduseres med 25% hvis du har et utenlandsk klingende navn²⁸. Regjeringen kjører nå et prøveprosjekt med anonymiserte jobbsøknader, er dette noe vi vil støtte, eller vil det bare forskyve problemet til intervjurommet²⁹?
- Diskriminering på boligmarkedet på bakgrunn av etnisitet³⁰
- Politiet sjekker rutinemessig unge med minoritetsbakgrunn³¹
- Rasisme i utelivsbransjen
- Rasisme i domstolene

Skolen

- Skolen er den samfunnsarenaen der barn og unge opplever flest rasistiske og gruppefiendtlige holdninger³². I en undersøkelse oppga en fjerdedel av respondentene som hadde en eller begge foreldre født i et annet land, at de regelmessig opplevde rasisme, diskriminering eller urettferdig behandling i skoletiden³³. Hva kan vi gjøre med rasisme i skolehverdagen?
- Hvorfor klarer ikke lærere å motarbeide og håndtere rasisme på en god måte?
- «Hvit flukt» og økt segregering i skolen, og nedprioritering av skoler med mange elever med minoritetsbakgrunn
- Morsmålsopplæring

Hat og hets

- Hatkrim-gruppene hos politiet – heve oppklaringsprosenten, opprette flere grupper?
- Ytterligere skjerpet straff for hatkriminalitet?
- Hvordan får vi opp rapporteringsandelen?

---

²⁸ <https://forskning.no/ledelse-og-organisasjon-arbeid-institutt-for-samfunnsforskning/vanskeligere-a-fa-jobbintervju-med-utenlandsk-navn/731093>

²⁹ <https://www.bt.no/btmeninger/debatt/i/rAMeAw/anonyme-jobbsoeknader-er-ikke-nok>

³⁰ <https://www.dagsavisen.no/debatt/dugnad-mot-diskriminering-1.446636>

³¹ <https://www.dagsavisen.no/oslo/avviser-politi-rasisme-1.1060189>

³² <https://www.utdanningsnytt.no/fagartikkel-rasisme/rasisme-og-antisemittisme-i-skolen/206039>

³³ <https://nafo.oslomet.no/rasisme-i-norske-skoler/>

Høyreekstremer og nynazistiske grupper

- Framveksten av Den nordiske motstandsbevegelsen (og andre nynazistiske grupper) – ønsker vi å klassifisere DNM som en terrorbevegelse og forby den?³⁴
- Hvordan kan vi jobbe bedre mot radikaliseringsprosjekt?
- Hvordan kan vi styrke avhopperprogrammer / exitprogrammer for radikaliserede mennesker som vil ut av miljøet?
- PST sier «overraskende mange» nordmenn sympatiserer med høyreekstrem terror³⁶. Hvordan kan vi arbeide mot nye høyreekstremer terrorangrep?

Generelt om plattformstruktur

- Ønsker vi at en antirasistisk plattform for GU utelukkende skal dreie seg om politikk vi vil at Norge skal føre, eller ønsker vi også å si noe om bekjempelse av rasisme i vår egen organisasjon og/eller hva vi mener vår respons skal være når vi for eksempel møter rasistiske utsagn i skoledebatter?

Saksbehandlers konklusjon

Kjør debatt og innspill da

Med vennlig hilsen

Miriam Langmoen,
Generalsekretær

Oslo, 2. mars 2020

---

³⁴ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/terrorforskaren-vill-terrorstampa-nmr>

³⁵ <https://filternyheter.no/demokratene-i-usa-krever-den-nordiske-motstandsbevegelsen-fort-opp-pa-terrorliste/>

³⁶ <https://filternyheter.no/pst-overraskende-mange-i-norge-som-sympatiserer-med-hoyreekstremer-terrorhandlinger/>

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Ulrikke Torgersen, sentralstyremedlem
Dato 02.03.20
Saksnr SST-5-20-076

grønn
ungdom

TIDSPLAN FOR SVU 2021

Bakgrunn

Oppstartsmøte i Strategisk Valgkamputvalg 2021 ble avholdt 19.02. Her la vi grunnlaget for videre arbeid og utarbeidet en tidsplan i henhold til dette.

Drøfting

Strategisk Valgkamputvalg har valgt å prioritere heller færre, men fysiske møter fremfor flere over internett. Vi skal ha seks møter frem mot landsmøtet i november som er lokalisert i Oslo. Mesteparten av arbeidet skal foregå mellom møtene i grupper og til hvert møte skal medlemmene presentere hva de har jobbet med.

Saksbehandlers konklusjon

Saksbehandler tror at møter hvor alle medlemmene er tilstede fysisk vil bedre møte kvaliteten og gi mer rom for grundigere arbeid mellom møtene.

Forslag til vedtak

F1: Sentralstyret vedtar tidsplan slik den foreligger.

Vedlegg

1 - Tidsplan for Strategisk Valgkamputvalg 2021

Vennlig hilsen

Ulrikke Torgersen
Leder for strategisk valgkamputvalg 2021

Oslo, 02.03.20

TIDSPLAN FOR STRATEGISK VALGKAMPUTVALG *SVU2021*

Vi skal ha 5-6 fysiske møter i året lokalisert i Oslo. Mesteparten av arbeidet skal foregå i grupper mellom møtene. På hvert møte skal medlemmene presentere resultatet av hva de har arbeidet med siden sist og sette grunnlaget for videre arbeid.

Møter

- Uke 8: Oppstartsmøte, SVU-1
- Uke 14/15: SVU-2
- Uke 20/21: SVU-3
- Uke 25/26: SVU-4
- Uke 33/34: SVU-5
- Uke 38/39: SVU-6 Ferdigstille strategien

Andre viktige datoer

- Uke 42: Sakspapirfrist GULS
- Uke 45: GULS behandler strategien
- Uke 46: Sakspapirfrist GULM
- Uke 49: Strategien vedtas på GULM 2020

Strategiutvalget v/ Ulrikke vil holde SST løpende oppdatert på arbeidet. I noen situasjoner vil vi be SST komme med innspill.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Nora Heyerdahl, internasjonal kontakt
Dato 02.03.20
Saksnr SST-5-20-077

grønn
ungdom

DELEGASJON TIL FYEG GA

Bakgrunn

Paraplyorganisasjonen vår FYEG har årsmøte i Malmö 20.-24. mai.

Prosess

Saksbehandler har sendt ut mail med mulighet for å melde interesse. Ingen meldte sin interesse, så jeg sendte Tobias en sms og spurt ham særskilt. Han var keen 😊

Forslag til vedtak

F1: Grønn Ungdom sender Nora Jungeilges Heyerdahl og Tobias Stokkeland til FYEGs General Assembly.

F2: Miriam Langmoen er vara.

Med vennlig hilsen

Nora Jungeilges Heyerdahl
Internasjonal kontakt

Oslo, 02. mars 2020